

DOM

afsagt den 20. april 2023 af Vestre Landsrets 12. afdeling (dommerne Stig Glent-Madsen, Astrid Bøgh og Mette Hartmann Andresen (kst.)) i ankesag

V.L. S-0643-21

Anklagemyndigheden

mod

A A/S

cvr. nr. ...

(advokat Christian B. Prophet-Rannow, København)

Retten i Aarhus har den 4. marts 2021 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 2-9902/2019).

Påstande

Tiltalte, A A/S, har påstået frifindelse, subsidiært strafbortfald og mere subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Supplerende oplysninger

A A/S har vedtaget bødeforelæg af 9. januar 2020 på 5.000 kr. for overtrædelse af lov om arbejdsskadeforsikring § 82, stk. 3 og 5, jf. § 37, stk. 2.

Forklaringer

Vidnerne Martin Larsen Nielsen og C har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans. Der er endvidere afgivet forklaring af D.

D har forklaret, at han er direktør i og medejer af A A/S. Firmaet arbejder med at opstille og nedtage stilladser for bygherrer. Planlægningen af arbejdet foregår ved, at der sendes en stilladsformand ud og ser på adressen, hvor opgaven skal udføres. Formanden optager fotos af forholdene, som senere bliver gennemgået med de montører, der skal bygge stilladset. Der var udfordringer på denne ejendom med hensyn til trafikken, og der blev derfor søgt tilladelse hos kommunen til at opstille stilladset.

Før opgaven påbegyndes, holder formanden hjemme i firmaet et møde med montørerne om, hvilket materiel der skal med ud på arbejdsstedet, og montørerne får en instruktion i at udføre den konkrete opgave. APV'en til opgaven ligger i et sky-baseret system, som medarbejderne også har adgang til ude på pladsen. Medarbejderne har via deres uddannelse indblik i alle de grundlæggende forhold med hensyn til at samle stilladser. De har forskellige uddannelsesniveauer.

Der var på ... 6 problemer med kommunen i forhold til parkering af deres lastbiler med grej. Der blev også stillet portalrammer op i bunden, da der skulle kunne færdes fodgængere på fortovet. Formand C var med ude på stedet den pågældende morgen for at deltage i den del af opgaven.

Medarbejderne har altid deres eget personlige sikkerhedsudstyr i form af selevest med sikkerhedsline og kollektiv sikring i form af opskydeligt rækværk med i bilen. Det konstaterede arbejdstilsynet også ude på stedet.

Virksomheden graduerer omfanget af tilsyn efter sværhedsgraden af opgaven. Der kan være tilsyn flere gange på en dag ved vanskelige stilladsopgaver, mens der ved andre opgaver kan være tilsyn f.eks. hver tredje dag.

Udfordringen ved den konkrete opgave var opførelsen af bunden af stilladset med portalrammer og de trafikale forhold på stedet. Montørerne var ikke nået særlig langt, da Arbejdstilsynet kom. C satte montørerne i gang og kunne svare på spørgsmål, hvis de var i tvivl. Opgaven som sådan var ikke i øvrigt kompliceret.

Martin Larsen Nielsen har supplerende forklaret, at det er meget sædvanligt, at Arbejdstilsynet foretager tilsyn uden forudgående planlægning som i det konkrete tilfælde. Forevist foto i ekstraktens side 39 har han forklaret, at dette er taget, efter at han havde parkeret sin bil. Det var det samme, han så, før han og kollegaen holdt ind, og det var afgørende for, at de foretog tilsynet. De tog deres veste på og bad personen på stilladset komme ned, hvorefter de standsede arbejdet. De talte med B og dennes kollega, hvis navn han ikke nu husker.

Personen på fotoet burde have været sikret ved en kollektiv sikring. Den konkrete situation skulle ikke være opstået. Det kan være svært at komme til inde i byen, men hvis stilladset var blevet bygget anderledes fra bunden med rammer, kunne man have hæftet et opskydeligt rækværk på rammen. Det kunne man ikke her, fordi der var tale om udkrat. Man skal være sikret under etablering af sikkerhed. Man ville ikke afværge en ulykke med seler i den foreliggende situation.

Han husker, at de fik forevist seler og opskydeligt rækværk ude på stedet. Han husker ikke, at C kom til stede, mens han var på stedet.

Nogle gange udvikler en arbejdsopgave sig undervejs. En opgave kan udføres sikkert fra lav højde under visse omstændigheder, men det kan ændre sig, når man når videre op i højden, og det kan bevirke, at der skal udføres ekstra tilsyn. Hejset i den foreliggende sag var sat for enden af udkrattet, og det kunne ikke undgås, at medarbejderen skulle derud.

Han vil mene, at arbejdet fra starten skulle være planlagt anderledes, og i øvrigt skulle der være ført tilsyn med, at det blev udført, som man havde planlagt. Her burde man have ført mere tilsyn efter hans vurdering.

Hvis B havde haft en line på, havde de måske ikke stoppet arbejdet og nedlagt et forbud straks, da der så ikke ville have været den samme fare forbundet med arbejdet. Men en line ville ikke have udgjort tilstrækkelig sikring i den konkrete situation. Forbuddet blev nedlagt, fordi B ikke var sikret på nogen måde.

Det er ikke ulovligt at bruge udkrat. Han forholder sig som tilsynsførende til den fare, der ses at være opstået. Han ved ikke, hvad kommunens tilladelse gik ud på i den foreliggende sag. Han ved dog, at det kan være svært at få lov til at bruge brede stilladser.

Det er arbejdsgiverens opgave at tilrettelægge arbejdet, så det kan udføres sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og Arbejdstilsynet har ikke en rådgivende rolle over for arbejdsgiveren i den forbindelse. Derfor fremgår det heller ikke af besøgsrapporten, hvad selskabet skulle have gjort i den foreliggende situation. Stilladsopstilleren har metodefrihed, og Arbejdstilsynet må ikke påtage sig opgaver med rådgivning, som private firmaer lever af at udføre. Han forholdt sig til, at B var i fare, og at dette kunne have været afværget.

Han kan ikke nu huske nærmere, hvad der blev sagt om faldsikring i tilknytning til svarene på spørgsmål 7 og 12 i rapporten om grove overtrædelser. De spurgte ind til montørens muligheder for faldsikring. Montøren oplyste, at der var faldsikringsudstyr til rådighed, og de talte om, at udstyret ikke var tilstrækkeligt. Han så, hvor lang linen var, men kontrollerede den ikke yderligere. Det havde han ikke mulighed for.

Han erindrer ikke, at der var noget at udsætte på instruktionen af den pågældende medarbejder. Han husker fortsat ikke, om tilsynet fandt sted om formiddagen eller eftermiddagen. Tonny Hedevang var den kollega, han udførte tilsynet sammen med, og Tonny Hedevang har underskrevet besøgsrapporten af 4. januar 2019. De bestræber sig på at skrive besøgsrapporterne samme dag som det udførte tilsyn. Medarbejderens erfaring er ikke afgørende for vurdering af, hvor ofte der bør føres tilsyn. Han ser ikke ofte udkrat, men derimod konsolordninger, der er mere fleksible.

Han husker ikke konkrete drøftelser ude på stedet om B's uddannelse. Det vil man dog normalt tale om.

Hvis man kunne få tilladelse til at anvende en anden stilladstype, kunne det være opbygget på en anden måde og sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

C har supplerende forklaret, at han ankom ca. kl. 8.30 på pladsen, for som han husker det, måtte de ikke starte på stedet før kl. 8.00. De to montører var ikke gået i gang med at stille stilladset op, før han kom. Han var derude blandt andet på grund af de kritiske vejforhold på stedet. Han talte med kommunen om opstilling af skilte forinden og med folkene ude på stedet om det. Han talte også med dem om, hvordan de skulle parkere bilen, men ikke om opstillingen af selve stilladset. Han havde dengang ikke megen erfaring. Det var den anden formand, E, der foretog instruktionen af montørerne vedrørende selve stilladsopstillingen, enten samme morgen eller dagen forinden. De var instrueret i anvendelse af typen af stil-

lads, mål, vinduesudskiftning mv. De blev samtidig instrueret i anvendelse af sikkerhedsudstyr, men han kan ikke sige noget om den konkrete instruktion.

Montørerne har selv valgt at bruge elevator ved opbygningen af stilladset, og derfor skulle de have brugt sele og line ved det åbne hejsefelt. B skulle have klikket sig på en af rammerne på feltets sider. Han ved ikke, om det var planlagt at etablere stilladset ved anvendelse af udkrat. Det var ikke hans opgave. Han kom på tilsyn senere på dagen, efter Arbejdstilsynet havde været på stedet. Han mener, at han kom på det andet tilsyn omkring kl. 13-13.30. Han gjorde det som led i sin normale runde den dag, og på det andet tilsyn konstaterede han ikke, at sikkerhedsreglerne ikke var overholdt.

B vidste godt, at han skulle have anvendt sele med line. B havde dengang 10-12 års erfaring.

Det er ikke usædvanligt at bruge åben hejs og udkrat, og opgaven med at sætte stilladset op var ikke kompliceret.

Landsrettens begrundelse og resultat

Efter bevisførelsen for landsretten er det bevist, at B den 4. januar 2019 arbejdede i ca. 5 meters højde på et stillads på ... 6 i Aarhus uden at være sikret mod nedstyrtning. Arbejdet blev derfor ikke udført sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, ligesom der var fare for skade på B's liv og helbred.

Der er derfor sket en overtrædelse af arbejdsmiljølovens § 38, stk. 1, og § 37, stk. 1, i bekendtgørelsen om bygge- og anlægsarbejde, jf. nu bekendtgørelse nr. 2107 af 24. november 2021.

Det lægges efter det oplyste til grund, at overtrædelsen er sket ved en i hvert fald uagtsom handling fra den ansatte B's side. A A/S kan derfor pålægges strafansvar for overtrædelsen, jf. arbejdsmiljølovens § 86, jf. straffelovens § 27, medmindre virksomheden har opfyldt sine forpligtelser i medfør af arbejdsmiljølovens § 83, stk. 3, jf. kapitel 4 i arbejdsmiljøloven.

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at der på arbejdspladsen var sikkerhedsudstyr til stede, som kunne anvendes af montørerne til individuel og kollektiv sikring. Det lægges endvidere til grund, at der ikke var tale om en kompliceret opgave med opførelse af selve stilladsdelen efter etablering af bunden med portalrammer. Rammerne var efter det oplyste opført på det tidspunkt, hvor B arbejdede i 5 meters højde. B havde en komplet uddannelse i opførelse af stilladser og havde ifølge C's forklaring 10-12 års erfaring som stilladsarbejder, da arbejdet blev udført. B oplyste ifølge rapporten om grove overtrædelser på stedet til Arbejdstilsynet, at han var klar over, at han skulle benytte faldsikring.

Herefter og efter indholdet af APV'en om anvendelse af sikkerhedsudstyr og de i øvrigt foreliggende oplysninger om instruktion af medarbejderne sammenholdt med B's erfaring og det forhold, at C var på tilsyn to gange den pågældende dag, herunder i forbindelse med påbegyndelsen af opgaven, er det ikke bevist, at A A/S ikke har opfyldt alle sine pligter efter arbejdsmiljølovens kapitel 4, jf. arbejdsmiljølovens § 86, jf. § 83, stk. 3.

Landsretten frifinder derfor A A/S.

Thi kendes for ret:

Tiltalte, A A/S, frifindes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for begge retter.

Stig Glent-Madsen

Astrid Bøgh

Mette Hartmann Andresen

(kst.)

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 4. marts 2021

Rettens nr. 2-9902/2019

Politiets nr. 4200-90270-00054-19

Anklagemyndigheden

mod
A A/S

cvr-nummer ...

Anklageskrift er modtaget den 29. oktober 2019.

A A/S er tiltalt for overtrædelse af

arbejdsmiljølovens 38, stk. 1, jf. 82, stk. 1, nr. 1, stk. 4, nr. 1, stk. 6, og 86, samt bekendtgørelse nr. 1516 af 16. december 2010 om bygge- og anlægsarbejde med senere ændringer, 37, stk. 1, jf. 73, stk. 1, nr. 1, og stk. 3, ved at arbejdet den 4. januar 2019 på ... 6, i Aarhus C, i forbindelse med opstilling af et stillads, ikke blev udført sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig, idet den ansatte B arbejdede i ca. 5 meters højde på et stillads uden nogen form for sikkerhed mod nedstyrtning.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Der er afgivet forklaring af vidnet C og af vidnet tilsynsførende Martin Larsen Nielsen.

Forklaringerne er lydoptaget og gengives ikke i dommen.

Retten begrundelse og afgørelse

Det er ubestridt, at opbygningen af stilladset på ... 6, den 4. januar 2019 ikke blev udført sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, idet B ved tilsynets gennemførelse ikke var tilstrækkeligt sikret mod nedstyrtning. Der var således under arbejdet udførelse fremkaldt fare for skade

på liv og helbred, jf. arbejdsmiljølovens § 82, stk. 4, nr. 1.

Det følger af Arbejdstilsynets påbud dateret den 10. januar 2019 (forhold 1, bilag 5), der efter vidnet Martin Larsen Niensens forklaring er identisk med det forbud, der blev meddelt mundtligt den 4. januar 2019, at Arbejdstilsynet ved sin vurdering vægt på følgende:

- "Den ene ansatte arbejdede på stilladsdæk i ca. 5 m højde over fortovet.
- Den øverste stilladsmedarbejder bar ikke faldsikringsudstyr
- Der var ikke anden form for sikring mod nedstyrtning fra stilladsarbejderens placering på stilladsdækket."

Det er ubestridt, at B havde de fornødne uddannelsesmæssige forudsætninger for at montere stilladset sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og at der af tiltalte var udarbejdet en APV med anvisning af blandt andet hjelm og sikkerhedsline på den konkrete arbejdsplads. APV'en var stillet til medarbejdernes rådighed, herunder on-line.

Vidnet Martin Larsen Nielsen fra Arbejdstilsynet har endvidere forklaret, at der i arbejdsvognen var faldsikringsudstyr i form af seler med faldliner og opskydeligt rækværk, og C har forklaret, at der var tale om personlige seler tilpasset den enkelte medarbejder.

På denne baggrund lægger retten til grund, at forudsætningerne for, at arbejdet kunne have været udført sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, var til stede.

Savel Martin Larsen Nielsen som C har forklaret, at det ikke var muligt at montere opskydeligt rækværk på de "udkrat", hvor B stod ved Arbejdstilsynets ankomst. C har endvidere forklaret, at beslutningen om at bygge stilladset op med "udkrat" blev truffet af B - efter at C havde forladt arbejdspladsen - for at muliggøre opsætning af elevatorer til fragt af de øvre dele af stilladset, der i overensstemmelse med kommunens krav blev opbygget på portalrammer, således at fodgængere kunne gå under stilladset.

C havde ført tilsyn med arbejdspladsen den 4. januar 2019 omkring kl. 7.30. Det er efter de afgivne forklaringer uvidst, hvornår på dagen den 4. januar 2019, Arbejdstilsynets tilsyn fandt sted. Retten lægger imidlertid til grund, at C ved et yderligere og senere tilsyn end det, der blev påbegyndt kl. 7.30, ville have kunnet konstatere, at stilladsarbejderne ikke benyttede de foreskrevne seler, og at stilladset var monteret med udkrat, hvor det ikke var muligt at montere det opskydelige rækværk, der var til rådighed.

På baggrund af C's forklaring om omfanget af det udførte tilsyn og efter den generelle, alvorlige fare, der er forbundet med at arbejde på et stillads i 5 meters højde, kan det efter bevisførelsen ikke lægges til grund, at

der har været udført et effektivt tilsyn med arbejdet, jf. arbejdsmiljølovens § 16. Der er derfor ikke grundlag for at fritage tiltalte for bødeansvar efter arbejdsmiljølovens § 83, stk. 3.

Straffen fastsættes til en bøde på 45.000 kr., jf. arbejdsmiljølovens 38, stk. 1, jf. 82, stk. 1, nr. 1, stk. 4, nr. 1, stk. 6, og 86, samt bekendtgørelse nr. 1989 af 9. december 2020 (tidligere bekendtgørelse nr. 1516 af 16. december 2010) om bygge- og anlægsarbejde med senere ændringer, 37, stk. 1, jf. 73, stk. 1, nr. 1, og stk. 3.

Thi kendes for ret:

A A/S skal betale en bøde på 45.000 kr.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Anette Fogh

/chkr

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Aarhus, den 4. marts 2021

Marlene Bligaard Madsen
kontorfuldmægtig

Jan Østergaard
specialanmelder